

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Pozor!

Te dni smo razposlali poštne položnice z opomini nekterim p. n. naročnikom, ki doslej še niso plačali naročnine.

Mogoče je, da se je pri tem vrnila kaka neljuba pomota, ki naj se nam takoj naznani.

One gospode in pa korporacije, ki so še naročnino na dolgu, pa **nujno** prosimo, da jo blagovolijo **takoj** poravnati, da sklenemo bilanco in pa — da bomo sploh v stanu izdajati list, ker **zaostanki** znašajo **nevrjetno** visoko svoto — par tisoč kron.

Upravništvo.

Vlaganje in reševanje prošenj za oproščenje vojaške službe.

(Dalje.)

Priznanje ugodnosti.

Kako postopajo oblastva pri odločitvi o prošnjah za ugodnost po § 34. vojnega zakona glede vzdrževalcev rodbin, določa § 57. vojnih predpisov I. del sledeče:

1. Odločitev glede pravice do ugodnosti iz družinskih ozirov se izreče praviloma po pristojni naborni komisiji, (glej točko 6), potem ko se je dognala morebitna nesposobnost za delo vpoštev prihajajočih moških družinskih članov (oziroma svojcev) nabornega obveznika.

Izreče pa se odločitev le takrat, če je bil naborni obveznik potrjen. — V nasprotnem slučaju se smatra prošnja kot brezpredmetna in se stranki vrne. —

Nasproti temu pa je treba odločitve še predno so potrjeni — glede onih nabornih obveznikov, ki

a) so določeni pri glavnem naboru, da se oddadó v bolnišnico ali pa predstavijo presodni komisiji, ali

b) pridejo k naboru pred kako tujo naborno komisijo potom delegiranja.

V teh slučajih pa je odločitev brez moči, če dotičnik ni bil potrjen.

Nesposobnost za delo (zaslužek) vpoštev prihajajočih moških sorodnikov reklamiranega pa je mogoče konstatirati tudi pred ono naborno komisijo, ki je najbližja bivališču onega, kateri mora biti preiskan.

2. Oni moški člani družine, ki pridejo pri odločitvi o prošnjah v poštev in od kojih zdravniške preiskave je odvisna presoja glede sposobnosti za delo, morajo priti osebno pred naborno komisijo. V slučaju, da dotične osebe ne pridejo, naj se prošnja odkloni, oziroma — če se opraviči zamuda — pridrži odločitev za kasneje.

Oproščenji so osebne zglasitve pred naborno komisijo le oni moški člani,

a) ki so že prekoračili 70. leto starosti, če župan njihovo nesposobnost za delo in zaslužek potrdi kot notorično;

b) kojih očitna nesposobnost je dokazana (pohabljeni: slepi, kretini i. t. d.); ali

c) oni, ki so bili že pri kaki naborni ali presodni komisiji spoznani kot »za delo (zaslužek) za vedno nesposobni.« (Glej točko 5).

Če se vtemeljuje pravica (do ugodnosti) s tem, da je postal za delo nesposoben kak družinski član, ki spada v neaktivno razmerje armade (vojne mornarice) ali deželne bramborice in če je nastala nesposobnost med tem časom, uvesti mora pristojno dopolnilno-okrajno poveljstvo takoj superarbitracijo (na podlagi ktere se izvrši odpust)

dotičnega vpoštev prihajajočega moškega družinskega člana na podlagi prošnje, v kateri izreka svoje mnenje in potrjuje med tem časom nastalo nesposobnost dotično politično okrajno oblastvo.

Če naborna komisija smatra, da niso zadostni dokazi glede očitne nesposobnosti, morajo se izpopolniti ali pa se ji mora predstaviti dotičnika.

3. Če pa je vpoštev prihajajoči moški družinski član, glede kterega se trdi, da je za delo nesposoben,

a) vsled težke bolezni zadržan priti pred naborno komisijo, ali pa je

b) prihod pred naborno komisijo nemogoč, ker se nahaja dotični družinski član v preiskovalnem ali kazenskem zaporu, pa so sicer dani vsi ostali pogoji za priznanje te ugodnosti, — potem naj se odloži (pridrži) odločitev o reklamaciji za poznejši čas.

Če pa odločitev o reklamaciji do 1. septembra ni mogoča, ker se morajo še vršiti poizvedbe s strani okrajnega oblastva, potem naj se v slučaju

k a) vojni obveznik začasno in če se dokaže nezmožnost za prevoz — na podlagi sporazumne odločbe okrajnega oblastva s pristojnim vojaškim dopolnilnim oblastvom prve stopnje — ne pozove k aktivnemu službovanju; dalje:

k b) če se opravičeno smatra, da je dotičnik, ki se nahaja v zaporu, za zaslužek nesposoben, naj se začasno izposluje odlok domobranskega ministerstva, ki odloči v slučaju, da se gre za pripadnika stalne armade (vojne mornarice) sporazumno z državnim vojnim ministerstvom.

Zadnje omenjeno odločbo je treba izposlovati v slučaju k a) tudi takrat, če je pričakovati, da tudi do prihodnjega nabora še ne bode odstranjena nezmožnost za prevoz dotičnega rodbinskega člana.

4. Dan glavnega nabora, h kateremu je pozvan reklamirani, je normalni dan, po katerem se presoja pravica do ugodnosti in starost vpoštev prihajajočih moških rodbinskih članov.

(Tu vzemimo primero: N. N. pride k naboru dne 2. marca. — Oče, ki prosi za njegovo oproščenje, nesposoben je za delo in zaslužek; ima pa drugega sina, ki bo dopolnil svoje osemnajsto leto meseca aprila. Ta pri odločitvi o prošnji za sedaj še ne pride v poštev, pač pa naslednje leto. — Če pa bi bil dopolnil 18. leto 1. marca, potem mora biti tudi preiskan).

5. Klasifikacija delanezmožnosti naj se glasi: »za delo (zaslužek) nesposoben« ali pa »za delo (zaslužek) za vedno nesposoben«; dotične telesne napake se morajo v komisijski označbi natanko navesti.

Klasifikacija »za delo nesposoben« naj se rabi v onih slučajih, v kterih je po naravi telesne napake sicer dana možnost, da postane dotičnik po daljšem času za zaslužek sposoben, doba pa, v

kteri utegne nastopiti ta sposobnost, se ne dá določiti niti približno.

Klasifikacija osemnajstletnega ali tudi starejšega brata nesposobnim za zaslužek je mogoča tudi takrat, če je še (telesno) nerazvit.

Klasifikacija »za vedno nesposoben« naj se uporablja takrat, če je nesposobnost vtemeljena na podlagi telesnih napak, ki popolnoma izključujejo možnost, da zopet nastopi sposobnost za zaslužek, in pa če proti klasifikaciji ni ugovora niti od strani enega izmed obeh zdravnikov, niti od enega izmed treh članov naborne komisije, ki imajo pravico glasovanja. (Ti so: zastopnik političnega oblastva, in pa zastopnika armade in deželne brambe. Vsi ostali imajo samo posvetovalen glas).

Če je bil dotični, ki je bil preiskan, spoznan sicer nesposobnim za delo, pač pa sposobnim za v o d s t v o ali n a d z o r o v a n j e obrti ali kmetije, mora se to izraziti v komisijskem zapisniku.

V onih slučajih, v kterih se dá omejiti doba nesposobnosti za zaslužek, ali pa če to nesposobnost provzroči začasna bolezen, torej niso povsem dani pogoji tega (55 : 5) paragrafa, naj se v komisijskem izveščju navede edinole napaka (bolezen) in izrazi, kako dolgo bi utegnili trajati ta začasna nesposobnost za zaslužek.

Spričevala, ki bi jih morda prinesle stranke kot dokaz njihove nesposobnosti za delo, se ne smejo jemati v poštev.

(Izjeme so le v slučajih, opisanih v 2. točki, v drugem odstavku pod a) in b) — pri prekoračenem 70. letu in pri očitni nesposobnosti. — Škoda torej za stroške, ki si jih nekteri nalagajo s tem, da iščejo nepotrebna zdravniška spričevala, na ktera se ne ozira naborna komisija).

Če se gre za priznanje ugodnosti komu, ki je že potrjen (glej točko 10), takrat se mora v komisijskem nabornem zapisniku izjaviti tudi glede tega, če je obstala nesposobnost za delo že ob času uvrščenja vzdrževalca rodbine.

6. Glede pravice do ugodnosti (ugodnosti same) kakor tudi eventualno glede nezmožnosti za zaslužek v poštev prihajajočih moških članov rodbine reklamiranega odločuje v prvi stopnji zastopnik političnega oblastva, potem ko sta izjavila svoje mnenje zastopnika armade in deželne brambe.

Pred odločitvijo pa se mora ustmeno obravnavati glede pravice od strani naborne komisije, eventualno zaslišati oba člana komisije okrajnega oziroma občinskega zastopa, in pa dognati (konstatirati) nesposobnost za delo dotičnega člana rodbine reklamiranega.

Če se pokaže pri razpravljanju o kaki prošnji za priznanje predčasnega stalnega dopusta iz rodbinskih ozirov (— po § 60., o kterem bomo posebej pisali —), da je dana pravica do oproščenja

redne prezenčne službe in do premeščanja v nadomestno rezervo, naj se o tej pravici odločuje uradnim potom (ex offio, to je, ne da bi se prošnja le vsled pomanjkljivosti v obliki odklonila in zahtevala nova). — Ravno tako pa, če se izkaže nasprotno pri razpravljanju o prošnji za ugodnost oprščenja redne prezenčne službe in premeščenje v nadomestno rezervo, da sicer ne obstoji pravica do te ugodnosti, ampak so posebnega ozira vredne rodbinske razmere, tedaj naj se o dopustu iz rodbinskih ozirov ravnotako odločuje uradnim potom.

7. Reklamacije, ki niso zakonito utemeljene, ali iz katerih se ne dá povzeti popolno prepričanje o upravičenosti z ozirom na stanje razmer ali vsled nezadostnih dokazov, naj se zavrnejo.

Na obljube, da se bode doprinesel dokaz po naboru, se ne sme ozirati.

8. Izjema glede določb, obseženih v prvem odstavku točke 1. nastopi v slučaju,

- a) ako se je uveljavila pravica do ugodnosti šele po glavnem naboru;
- b) če se izvrši naknadni nabor sicer pri pristojni naknadni naborni komisiji, v kateri pa ni zastopano dotično politično oblastvo. (Dotično politično oblastvo namreč, kjer je pristojen prizadeti vojni zavezanec).

V teh slučajih odločuje o ugotovljeni pravici do ugodnosti v prvi instanci pristojno politično oblastvo, ki mora odločitev naznaniti dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu in domobranskemu dopolnilnemu (okrajnemu) poveljstvu, da odda svoje mnenje.

9. O odloku se mora izdati stranki pismeno obvestilo — in če se ugodnost prizna — posebna izkaznica.

Če je bil stavljen ugovor proti priznanju ugodnosti — (kakor bomo pisali v naslednjem članku, § 58.) — obvesti naj se stranka začasno le ustmeno.

Dokler ni rešen ugovor, ostane v veljavi odločitev političnega oblastva.

Odločitev se mora v vsakem slučaju vpisati s kratkim vtetneljenjem v naborno listo, priznanje ugodnosti tudi v zapisnik za one, ki so bili potrjeni.

10. Če imajo neuvrščeni novinci in nadomestni rezervisti in uvrščeni vojaki pravico do te ugodnosti, vložiti morajo njihovi podpore potrebni svoji v smislu tu navedenih predpisov opremljene prošnje pri političnih okrajnih oblastvih svoje domovinske občine, ki pošljejo potem spise — s svojim lastnim sklepom — pristojnemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, oziroma pristojnemu domobranskemu dopolnilnemu okrajnemu poveljstvu, da odda svoje mnenje.

Če se sporazumno spozna v prvi instanci prošnja kot utemeljena, potem naj dotično vojaško dopolnilno oblastvo odredi, da se prestavi vojni

obveznik v nadomestno rezervo. (To določilo se tiče onih, ki že aktivno služijo.)

11. Na enak način kot je navedeno v tej (10.) točki, naj se postopa, če prosijo vojaki za to ugodnost po dovršeni prezenčni službi.

12. Ugodnost se mora priznati brez ozira na način kako je bil prosilec potrjen, tudi takrat, če je prišel na nabor izven starostnega razreda in žrebove vrste, kakor tudi v splošnem brez ozira na čas, v katerem so nastopile razmere, ki vtetneljujejo obstoječo pravico. Prostovoljecem pa se prizna ugodnost le tedaj, če je nastopila pravica šele potem ko so bili potrjeni.

(Dalje.)

O pobiranju občinskih taks.

Nemalokrat se pripeti, da pobirajo občine odnosno županstva takse, ki jim niso niti dovoljene; drugikat zopet višje ali pa tudi nižje takse.

Pobirati se smejo v smislu deželnega zakona z dne 3. decembra 1868, dež. zak. št. 17 le one občinske takse, ki jih je sklenil občinski odbor in potrdil deželni odbor, nikdar pa ne v višjem znesku, kakor so določene v tarifi k tu navedeni postavi. — Tudi se ne smejo od občinskega odbora takse poljubno spremeniti, bodisi zvišati ali znižati, ampak je za vsak slučaj treba posebnega dovoljenja deželnega odbora.

Toliko v tem oziru.

V drugem oziru pride v poštev pravno naziranje odnosno interpretacija taksne postave, v kolikor ne izključuje besedilo tarifnih postavk vsakega dvoma.

Tu sledi nekaj pojasnil glede obstoječih dvomov kot izpopolnilo odgovora na neko tozadevno vprašanje.

Vse v tarifi taksne postave našete občinske takse, i z v z e m š i t o č k o 22 »vročbe razpisov«, so priklopljene na upravne posle županstva, ki se tičejo lastnega področja občine.

Ker je brezdvomno taksna postava »lex striete interpretanda«, je smatrati to tarifo za taksativno, tako da sme županstvo le v slučajih — naštetih v tarifi pobirati takso, vsak drugi upravni akt lastnega področja pa mora županstvo izvršiti brezplačno.

Dvomljivi slučaji, na ktere bi bilo to pravilo uporabiti, so na primer razna p o v a b i l a županstva k ogledom i. t. d. — Tarifa vsebuje edine tozadevno takso za povabila strank k poskusu poravnave (točka 10).

Za nikako drugačno povabilo torej ni pobirati takse.

Pri točki 22 tarife »vročbe razpisov v strankinih zadevah« pridejo v poštev tudi upravni akti

županstev v prenešenem področju. V ti točki je predvsem — ne oziraje se na področje, dvomljiv pojem »strankina zadeva«. Iz zapisnika seje deželnega zbora, v kateri je bila debata o takšni postavi, ni glede tega pojma povzeti ničesar.

V splošnem bi bilo ta pojem omejiti v naslednjem smislu.

Kar se tiče vročb razpisov v strankinih zadevah, ki se županstvom pošiljajo od oblastev z ozirom na prenešeno področje, je razločevati sodnijske vročbe in vročbe političnih oblastev.

Sodišča se smejo posluževati po § 213. cesarskega patenta z dne 3. maja 1853, drž. zak. št. 81 in § 26. kazensko-pravdnega reda, oziroma § 88 zakona z dne 1. avgusta 1895 drž. zak. št. 113 županstev pri vročbah tako v kazenskih kakor tudi v civilno-pravnih zadevah. — (B. 3604 A.) Dočim je jasno, da je vsaka civilno-pravna zadeva gotovo »strankina zadeva«, ne bo mogoče tudi vsake kazenske zadeve označiti kot take, marveč bo to odvisno od posameznega slučaja.

Istotako so politična oblastva na podlagi posameznih zakonov upravičena posluževati se sodelovanja občin, pri čemur se gre zlasti za razne vročbe strankam. Kdaj je v upravnem postopku označiti kako zadevo za »strankino zadevo«, se ne dá določiti tako precizno, da bi to določilo veljalo za vsak možni slučaj.

Ako na primer politična oblastva izdajo razpise v vojaških, v davčnih, v šolskih zadevah, takih razpisov ne bo smatrati za »strankine zadeve«. Pač pa bodo razpisi političnih oblastev v vodo-pravnih in obrtnih zadevah navadno razpisi v »strankinih zadevah«.

Kriterij, s katerega bi bilo presojudati posamezne upravne slučaje — bi bil ta, da je za vsako strankino zadevo potrebno, da je na stvari interese sira na (prizadeta) stranka in sicer ne morda samo radi morebitne kazni za slučaj kontravenције, temveč tako, da je stranka sama pr o v z r o č i l a dotični razpis.

Ta kriterij ima veljati tudi za razpise v strankinih zadevah, katere izdá županstvo v lastnem področju občine.

Le na to bi mi še opozarjali, da so takse dober vir dohodkov za občino, toda malokje so uvedene v oni meri, ki je po zakonu dopuščena; potem pa tožijo občine, da so v slabih denarnih razmerah. — Mnogokrat so to edinole po — lastni krivdi!

Občinski red in občinski volilni red.

Znano je našim čitateljem, da je deželni zbor vojvodine Kranjske sprejel v zadnjem zasedanju zakonski načrt, s katerim se izpremene posamezna določila sedaj veljavnega tozadevnega zakona.

Deželni odbor je izdelal tozadevni načrt nove in ustavni odsek se je posvetoval o njem ter sklenil nekatere izpremembe. Načrt zakona, kakoršen je po teh izpremembah prišel iz ustavnega odseka, priobčujemo v sledečem. — Seveda je potem deželni odbor sprejel nekatere izpreminjavalne predloge, ki jih mi za sedaj v načrtu nismo upoštevali, ampak jih priobčimo koncem zakonskega načrta po sejnem zapisniku.

Predlog ustavnega odseka se je glasil:

Visoki deželni zbor skleni:

1. Predloženemu načrtu se z nasvetovanimi izpremembami pritrdi.
2. Deželnemu odboru se naroča, da sklepu deželnega zbora izposluje Najvišje potrjenje.
3. Deželnemu odboru se naroča, da čimprej, vsaj pa v tej legislativni dobi, predloži deželnemu zboru načrt občinskega reda in občinskega volilnega reda, kakor ga zahtevajo današnje kulturne, socialne in gospodarske razmere.

Zakon

z dne

veljaven za vojvodino Kranjsko,

s katerim se razveljavljajo ali izpreminjajo nekatere določbe občinskega reda in občinskega volilnega reda za vojvodino Kranjsko z dne 17. februarja 1866, dež. zak. št. 2.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

Člen I.

§§ 17. in 18. občinskega reda za vojvodino Kranjsko z dne 17. februarja 1866, dež. zak. št. 2, se razveljavita.

Člen II.

§§ 2., 3., 4., 7., 13., 14., 20., 26., 39., 42., 88, in 90. občinskega reda se deloma izpremene, deloma razveljavijo in veljajo namesto njih sledeča določila.

§ 2.

Dve ali več selskih občin je po njih zaslišanju mogoče, ako ne ugovarja iz javnih ozirov politično deželno oblastvo, po sklepu deželnega zbora, ki potrebuje Najvišjega odobrenja, združiti v eno selsko občino tako, da te občine niso več same svoje.

Premoženja in imovine posamnih občin pa proti njihovi volji v takem slučaju ni združiti.

Glede uporabe dohodkov iz ločenega premoženja velja, ako ni bilo dogovora, določba § 70. občinskega reda.

§ 3.

Ena selska občina se sme, ako ne ugovarja iz javnih ozirov deželno oblastvo, po sklepu deželnega zbora, ki potrebuje Najvišjega odobrenja, razdružiti v dve ali več selskih občin, ako ima vsaka izmed občin, ki se imajo razdružiti, za se dovolj sredstev za izpolnovanje dolžnosti, katere ji nakladata domače in izročeno področje. Preje pa je treba dotično občino zaslišati ter do dobrega ločiti skupno premoženje in imovino in skupna bremena.

§ 4.

Izpemembe občinskih meja, vsled katerih občina še ne preneha, smejo se po zaslišanju dotičnih občin odrediti po sklepu deželnega odbora sporazumno s političnim deželnim oblastvom ne glede na to, če so se na izpremambi prizadete občine sporazumele ali ne.

§ 7.

Domovinstvo urejmeta zakona z dne 3. decembra 1863, drž. zak. št. 105, in z dne 5. decembra 1896, drž. zak. št. 222.

§ 13.

Občinski odbor obstoji v občinah, ki imajo manj kot 100 volilcev, iz 9 članov, v občinah, ki imajo 100 do 300 volilcev, iz 12, v onih, ki imajo 301 do 600 volilcev, iz 18, v onih, ki imajo 601 do 1000 volilcev, iz 24, in v občinah, ki imajo nad 1000 volilcev, iz 30 članov. Po občinah, ktere imajo ali bi v prihodnje imele v sebi po dve ali več podobčin, ki so bile kot take do leta 1850, naj se ta odbor voli tako, da izvolijo najpreje vsi volilci vsake take podobčine skupaj po enega odbornika. Kar bi po tej volitvi še manjkalo odbornikov do polnega števila, naj jih izvolijo vsi občinski volilci po volilnih razredih. Ako število teh še ostalih odbornikov ne bi bilo deljivo s številom volilnih razredov, poviša naj se v tisto najbližje število, ki se da tako deliti.

Za nameščenje zadržanih ali manjkajočih odbornikov naj se izvoli v vsaki občini najmanj pol toliko namestnikov, kolikor je odbornikov. Vsaka izmed imenovanih podobčin naj izvoli enega namestnika. Kar bi namestnikov še manjkalo, naj jih izvolijo vsi občinski volilci po volilnih razredih, v slučaju pa, da občina nima podobčin, izvolijo naj se na ta način vsi namestniki. Ako se število namestnikov, ktere je treba tako izvoliti, ne da deliti s številom volilnih razredov, poviša naj se v tisto najbližje število, ki se da tako deliti.

§ 17.

Vsaka občina, ki je bila nekaj podobčina, pa se je razdelila na podlagi občinskega zakona z

dne 17. marca 1849 v dve ali več samosvojih občin, dobi, kadar se združi z eno ali več občinami v eno selsko občino (§ 2.), vse posebne pravice, katere daje nekdanjim podobčinam prejšnji paragraf in ta zakon sploh.

§ 20.

Vsak občan, ki ima pravico biti izvoljen, mora izvolitev sprejeti, ako je izvoljen pravilno za odbornika ali namestnika ali v starašinstvo.

Izvolitvi se smejo odreči samo:

1. duhovniki in javni učitelji;
2. dvorni, državni, deželni in javnih zakladov uradniki in služabniki, ki še služijo;
3. vojaki;
4. nad 60 let stare osebe;

5. tisti, ki so opravljali službo v občinskem starašinstvu celo volilno dobo, za dobo prve prihodnje volitve;

6. tisti, ki imajo na sebi kakšno telesno hibo, ktera bi jim branila opravljati uradne dolžnosti ali ki trajno hudo boleha;

7. osebe, katere so vsled svojih navadnih opravil pogosto ali dalje časa vsako leto z doma.

Kdor bi se brez takega izgovora branil sprejeti izvolitev ali sprejeto službo dalje opravljati, zadene ga globa, katero odmeri lahko do 200 K deželni odbor, ako ga občinski zastop naprosi.

Globa gre v občinsko blagajnico.

§ 26.

Član starašinstva, odbornik ali namestnik izgubi službo, kadar se prigodi ali dokaže kaj takega, kar bi mu bilo že izprva branilo izvoljenemu biti.

Ako člana starašinstva, odbornika ali namestnika denejo v preiskavo zaradi kaznjivega, v § 3. občinskega volilnega reda omenjenega dejanja ali ako se o njegovem imetju razglasi konkurz ali prične poravnavanje z upniki, ne sme tako dolgo opravljati službe, dokler se kazensko postopanje ne ustavi ali z oprostilno razsodbo ne konča, oziroma dokler traja konkurz ali poravnavanje.

§ 39.

Odbor razsoja o pritožbah proti odlokom starašinstva o stvareh domačega občinskega področja. Pritožbo je vložiti v 14 dneh od dneva vročitve pri županu. Kdaj razsoja o takih pritožbah politično okrajno oblastvo, določa § 96.

§ 42.

Odbor ne more sklepati, ako ni navzočih vsaj dve tretjini odbornikov. Ako pa so bili odborniki sklicani k posvetovanju že drugič, a jih vseeno ne pride zadostno število in se to število ne da dopolniti z namestniki, katere je k drugemu posvetovanju istočasno povabiti, zadostuje, da je odbor sklepčen, ako je navzočih vsaj polovica

odbornikov. Kadar se odborniki skličejo v drugič ali povabijo namestniki, treba jih je izrečno na to določbo opomniti.

Vsakega odbornika in namestnika, kateri k tej drugi seji ni prišel in se ne more opravičiti, ima župan pravico kaznovati z globo do 20 K, katera gre v občinsko blagajnico.

O pritožbah zoper prisojene globe razsoja deželni odbor.

Volilni red določa bolj na drobno, koliko odbornikov mora biti zbranih, da obvelja volitev občinskega starašinstva.

§ 88.

Občine, katere nimajo toliko sredstev, da bi mogle izpolnovati dolžnosti, katere jim nakladata domače in izročeno področje, je za tako dolgo, dokler to traja, zediniti po sklepu deželnega zbora, kateri potrebuje Najvišjega odobrenja, z drugimi občinami, da skupaj opravljajo svoje posle.

Po zaslišanju prizadetih občin določiti je s sklepom deželnega zbora, kako da bodo izvrševala skupaj svoja opravila. Kadar bi se posamezne občine ne pogodile o tem, kako naj se razdele tozadevni stroški, razsodi deželni odbor.

§ 90.

Že na drugih mestih tega zakona (§§ 62., 79. in 87.) so imenovane stvari, pri katerih mora sklepe občinskega odbora potrditi deželni odbor. Tega je treba tudi:

1. kadar bi se hotela prodati, zastaviti ali trajno obremeniti kakšna stvar občinskega glavninskega premoženja in glavninske imovine ali občinskih naprav;

2. kadar bi se razdelil med občani letni prebitek (§ 63.);

3. kadar se najame posojilo ali prevzame poroštvo, ako to posojilo ali poroštvo, če se prišteje k že obstoječim dolgovom, presega letne dohodke občine ali občinskih naprav.

Člen III.

§§ 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 17., 18., 21., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 34., 36., 38. in 43. občinskega volilnega reda se v sedanji besedi razveljavijo in stopijo na njih mesto, oziroma se jim dostavijo sledeča določila.

§ 1.

Pravico voliti imajo oni avstrijski državljani, kateri so 24. leto dovršili in imajo one posebne lastnosti, katere predpisujejo §§ 15., 15. a, 15. b, 15. c in 15. d v svrhu uvrstitve volilcev v posamezne volilne razrede.

Vendar imajo pravico voliti tudi država, dežela, javni zakladi, tuzemske ustanove, zavodi, korporacije, društva in družbe, ako jim je vsaj eno leto predpisan v občini zemljiški, hišni ali pridobinski davek.

Da se preračuni predpisani čas, kako dolgo da volilec prebiva v občini ali plačuje davke, je merodajen dan, ko so se razgrnili imeniki volilcev (§ 17.).

§ 2.

Aktivno službujoči častniki (avditorji, vojaški zdravniki, vojaški računovodje), vojaški duhovniki, gažisti, ki niso v nobenem činovnem razredu, in moštvo oborožene sile, oziroma orožništva, vštevši one, ki so časno na dopustu, nimajo pravice voliti.

§ 2. a.

Aktivne volilne pravice ne morejo izvrševati nadalje vsi oni, ki so pod očetovsko oblastjo, pod varstvom ali skrbstvom, ravnotako ne oni, ki uživajo iz javnih ali občinskih novcev kot ubožci trajno preskrbo ali so jo uživali zadnje leto neposredno pred volitvami, ali oni, ki sploh žive od javne milodarnosti.

Za preskrbo ubožnih ali za dela javne milodarnosti pa z ozirom na volilno pravico ni smatrati:

Podpor iz bolniških blagajnic, rent za nezgode, starost ali onemoglost, brezplačne oskrbe v javnih bolnišnicah, oprostitev od šolnine, podelitve učil ali ustanov in tudi ne pomoči v stiski.

§ 3.

Od volilne pravice je izključen:

1. Kdor je v preiskavi zaradi hudodelstva ali kakšnega drugega v tem paragrafu navedenega kaznjivega dejanja, dokler se kazensko postopanje ne ustavi ali ne konča z oprostilno razsodbo.

2. Kdor je bil v kazen obsojen zaradi hudodelstva ali prestopka tatvine, poneverbe ali deležnosti glede teh dveh prestopkov, goljufije sovodstva (§§ 460., 461., 463., 464., 512. k. z.), zaradi dejanj, ki so označena v § 1. zakona z dne 28. maja 1881, drž. zak. št. 47, in v § 1. zakona z dne 25. maja 1883, drž. zak. št. 78, ali zaradi prestopka po §§ 1., 2., 3., 4. in 5., predzadnji odstavek, zakona z dne 24. maja 1885, drž. zak. št. 89.

Ta posledica obsodbe neha pri hudodelstvih ki so naštet v § 6., števil. 1 do 10, zakona z dne 15. novembra 1867, drž. zak. števil. 131, ko je prestana kazen, pri drugih hudodelstvih, ko poteče deset let, ako je bil krivec obsojen najmanj na petletno kazen, in razen tega, ko poteče pet let, pri ostalih zgoraj navedenih kazenskih dejanjih pa, ko potečejo tri leta po prestani kazni.

3. Kdor je bil sodno obsojen na kazen zaradi pregreška zoper kazenskopravna določila v varstvo volilne svobode, ako je bilo dejanje storjeno pri volitvah v poslansko zbornico državnega zbora, v deželni zbor, v občinski zastop ali v katerokoli korporacijo ali zastopstvo, ki je po zakonu poklicano, da oskrbuje javne stvari, in sicer za dobo šestih let po prestani kazni (§§ 3., 5., 7., 8., 10. in 14. zakona z dne 26. januarja 1907, drž. zak. št. 18.)

4. Kdor je bil postavljen pod policijsko nadzorstvo ali oddan v prisilno delavnico, dotlej, da potečejo tri leta, odkar je nehala policijsko nadzorstvo ali odkar je bil iz prisilne delavnice izpuščen.

5. Komur je odtegnilo sodišče očetovsko oblast nad njegovimi otroci, dokler so otroci pod tujim varstvom, vsekakor pa tri leta po sodni odredbi.

6. Kdor je bil zaradi pijanosti ali pijančevanja na podstavi splošnega kazenskega zakona ali drugih zakonitih določil, ki se še uvedejo, več nego dvakrat obsojen na zaporno kazen, za dobo treh let po prestani kazni.

7. Nad kogar imovino se je razglasil konkurz, do konca konkurza, in ako je zadolženec trgovec, dotlej, da se zopet vsposobi za pravice, ki so označene v § 246. konkurznega reda z dne 25. decembra 1868, drž. zak. št. 1 iz leta 1869.

Vprašanja in odgovori.

244. Občinski urad Stanovsko (Št.)

Vprašanje:

V sosednji občini L. prebiva v našo občino pristojni I. K., za kojega je naša občina prosila, da se sprejme v domovinsko zvezo občine bivališča. Ta pa se brani sprejema iz sledečega vzroka: I. K. si je postavil l. 1897. v L. hišo, ki je njegova last. Tu je stanoval do l. 1900, potem pa dal hišo v najem, sam pa šel s svojo ženo v neko tovarno v drugi občini, kjer je ostal do leta 1907, ko se je zopet vrnil v svojo hišo. — Mi smo mnenja, da je I. K. vseeno priposestvoval domovinstvo v L., četudi ni ondi stanoval vseh deset let; ampak imel je tamkaj hišo in zemljišče ter plačeval davek za občino L. — I. K. je šel namreč le za zaslužkom, imel pa je namen, da se vrne na svoje posestvo. Prosimo natančnega pojasnila: Ali se more občina L. prisiliti, da sprejme imenovanega v domovinsko zvezo, četudi ni ondi prebival ne pretrgoma skozi vseh 10 let?

Odgovor:

Vaše vprašanje spada med take, na katera Vam ne moremo dati obveznega odgovora. Gre se tukaj za interpretacijo § 2., tretji odstavek domovinskega zakona iz leta 1896, drž. zak. št. 222. Tam stoji, da prostovoljna oddalja ne pretrga prebivanja v občini, ako se dá iz vseh okolišnosti sklepati, da se namerava še obdržati v tej občini bivališče. — Tu zakon sploh ne določa, koliko časa naj traja prostovoljna oddalja bivališča. I. K. je gotovo imel namen vrniti se, dokaz temu, da se je res vrnil. Naše mnenje je torej, da je bil I. K. sicer fizično, osebno odsoten, da pa »bivanja« v občini L. vsled tega ni opustil, niti nameraval opustiti, ker bi bil sicer posestvo prodal, ne pa dal v najem. V tem smislu je gotovo tudi zakonodajec tolmačil pojem »bivanja«, ne pa da bi moral biti dotičnik ves čas osebno prisoten. Zato smo tudi mnenja, da bo I. K. dosegel domovinstvo v občini L., ampak zagotoviti Vam tega ne moremo, ker nismo v stanu vedeti, kakšno stališče zavzamejo politična oblastva bodisi v prvi ali pa v drugi instanci, kamor gredo morebitne pritožbe. — Kdo pa je plačeval med odsotnostjo od posestva davek in izvrševal volilno pra-

vico? — Temeljito je razložen domovinski zakon iz leta 1896. v I. letniku »Občinske Uprave«, zlasti z ozirom na Vaš slučaj v 3. številki.

245. Mestno županstvo v Č.

Vprašanje:

V obmejni občini V. je bilo zaplenjenih 13 vtiho-tapljenih hrvaških prašičev. Le-ti so bili pripeljani k mestni občini Č., ktera jih je morala shraniti, krmiti in stražnika k hlevu postaviti. Potem so se prašiči zaklali in razprodali na ukaz c. kr. okrajnega glavarstva po mestni občini.

Za prodane prašiče se je dobilo 172 K 98 vin., stroški so znašali 78 K 6 vin., tedaj je preostalo 94 K 92 vin. Ko je mestno županstvo predložilo račun, je bil pa le na 41 K 50 vin. adjustiran.

Proti temu je pa županstvo ugovarjalo pri c. kr. deželni vladi.

1. Ali more biti mestna občina prisiljena, da sodeluje ali prav, da preskrbi prodajo prašičev — (živinozdravnik je le prodajo nadzoroval) — kateri so bili v drugi občini zaplenjeni.

2. Ali more občina odkloniti drugikrat sodelovanje pri razprodaji zaplenjenih prašičev.

Odgovor:

Zakon z dne 29. februarja 1880, drž. zak. št. 35 o odvrčanju in zatiranju nalezljivih živinskih bolezni, ki je sedaj še v veljavi, ne vsebuje nikakega določila, po katerem bi bila Vaša občina primorana prevzeti prašiče, ki so bili zaplenjeni v sosednji občini. Zakon ima to splošno določilo: Politično oblastvo mora izdati potrebne navedbe glede oskrbe in vzdrževanja zapadlih predmetov, v kolikor ne nastopi takojšnje vničenje na podlagi obstoječih prddpisov.

V izvršilni naredbi k § 46., točka 4 tega zakona stoji zopet, da se morajo živali, s katerimi se je prekoračila prepoved uvoza, spraviti na ločenem kraju, — pa tudi ne kje. — Iz vsega tega sledi, da je popolnoma prepuščen političnemu oblastvu, da ukrepa po svoji volji, ravno tako pa tudi, da v tem slučaju Vaša občina ni bila izključno dolžna, skrbeti za shranitev, prodajo i. t. d. zaplenjenih prašičev, ampak bi bila morala to ravno tako storiti občina V. — V bodočih enakih slučajih prosite okrajno glavarstvo, naj Vam natančno pojasni, na podlagi kakih določil zahteva tako sodelovanje ravno od Vas, — ne pa od one občine, kjer se je izvršilo zaplenjenje. — Ker ste vložili pritožbo na deželno vlado, pošljite nam dotični odlok, da ga v izpopolnilo tega vprašanja za morebitne slične slučaje priobčimo v svojem listu.

246. Županstvo Ž. na Notranjskem.

Vprašanje:

Skozi vas pelje občinska pot, raz katero so prebivalci vasi običajno in redno že več let raztrebljevali (odkidavali) v potrebi snežne zamete za vožni promet na ukaz oblasti (podžupanov). — Letos pa nameravajo to popolnoma opustiti. — Ali se jih more kot doslej običajno siliti? Kam se je glede zadeve obrniti in kako je postopati?

Odgovor:

Skrbeti za to, da se ohranijo občinske ceste vedno v dobrem stanju, spada po § 28., točka 3 v lastno področje občine. Po § 29. cestnega zakona z dne 28. julia 1889 dež. zak. št. 17 je županstvo, oziroma župan v cestnih zadevah, tičečih se občine po analogiji (sličnosti) določil občinskega reda za Kranjsko izvršujoči in upravljajoči organ. — Dalje mora župan po § 29. cestno-policijskega reda (zakon z dne 26. septembra 1874 dež. zak. št. 27) izvrševati cestno-policijski red. — Županstvo naj torej odkidavanje snega enostavno zaukaže po določbah

cestnega zakona ter svoj ukaz običajno razglasi. O pritožbah sklepa občinski odbor in o pritožbi proti sklepu tega — deželni odbor. — Če bi se dotičniki branili izvršiti ukaze na podlagi pravomočnih sklepov, naj dela izvrši občina na njihove stroške, dotično svoto pa izterja od krivcev s politično eksekucijo.

247. Županstvo Ž. na Notranjskem.
Vprašanje:

Ali je kompetentno županstvo pod prisego zasliševati priče v dokaz služnosti, ter izvrševati kazensko postopanje v tem smislu? Ali spadajo enake zadeve v politično uradovanje, ali civilno-pravno pot?

Odgovor:

Županstvo sploh nikdar ni kompetentno zasliševati prič pod prisego, tudi ne če izvršuje posle prenešenega delokroga, najmanj pa v zadevah služnosti.

Vse kar se tiče pridobitve ali pa tudi izbrisa pravice služnosti spada v kompetenco sodišč. — Zato bo preiskavo vodilo in zasliševalo priče gotovo le sodišče. — Morda se je v Vašem slučaju uvedla kaka predpreiskava in ste dobili nalog koga zaslišati potom političnega oblastva ali pa od sodnije. Pod nobenim pogojem ga ne smete zapriseči, ker bi s tem prekoračili svoj uradni delokrog.

248. Županstvo Ž. na Notranjskem.

Vprašanje:

Ali je upravičeno županstvo izdajati licenco oziroma dovoljenje za godbo v posebno važnih slučajih o prihodu tujcev, pa tudi domačinom, ako prosijo dovoljenja za eno uro ali dve, in sicer brez kolkovanega dopustnega lista? Ali sme županstvo za to zahtevati kaj plačila? — Ali spada to v ubožni zaklad ali med občinske dohodke?

Odgovor:

Kakor marsikteri povpraševalec, tako ste pozabili tudi Vi povedati bistvene okolnosti. — Ali se gre za plesno godbo? V tem slučaju morate seveda zahtevati običajno takso, kakor vedno, če jo namreč pobirate in je dovoljena od deželnega odbora. — Ali se gre za godbo pri kaki javni prireditvi, za obhod i. t. d.? — Pri sprejemanju tujih gostov, za sprevod ob razvitih zastavah? — Za vse to je treba zopet dovoljenja političnih oblastev. — Če vprašujete, vprašati morate popolnoma jasno, morda navesti posamezne slučaje, potem je mogoč točen odgovor. — Takse gredo v občinsko blagajno; to Vam mora biti itak znano.

249. Županstvo v R.

Vprašanje:

Posestniku I. M. se je izdalo po županstvu dovoljenje za stavbo kozolca. Proti temu dovoljenju se je pritožil M. M. — Kako naj županstvo postopa s to pritožbo in sploh v vseh enakih slučajih?

Odgovor:

Po predpisu § 92. stavbnega reda za Kranjsko mora o pritožbi sklepati in jo rešiti v prvi stopnji občinski odbor. — Županstvo na to pismeno obvesti pritožnika s pristavkom, da mu je prosto proti sklepu občinskega odbora pritožiti se na deželni odbor tekom 14 dni po dostavitvi odloka. Vložiti pa se mora pritožba pri županstvu, ki ji mora priložiti prepis sejnega zapisnika in morebitne druge spise glede oglada, načrte i. t. d. — Opozarjamo, da je neobhodno potrebno povabiti k ogledu vse mejaše (sosedje), kakor to določa § 9. stavb. reda. Pri ogledu samem pa se mora sestaviti zapisnik, kakor ga predpisuje § 10. navedene postave. Kakor hitro se opusti eno ali drugo izmed teh določil, se mora vse postopanje razveljaviti vsled pomanjkljivosti ter odrediti novo. Zato

naj se vsa županstva strogo ravna po teh določbah, ker se vedno ponavljajo enake pritožbe.

250. Županstvo občine Tr.

Vprašanje:

Tukajšni občini je dovoljeno pobirati po 20 vin. občinske naklade od hektoliterske stopinje alkoholovine navadnega žganja. — Dovoljujemo pa si vprašati: Ali sme občina pobirati to naklado tudi od žganja, ki se proizvaja za domačo rabo in ki je oproščeno državnega davka?

Odgovor:

Dokler državni zbor ne sklene kakega novega zakona o davku na žganje velja to-le: davka prosto žganje ni oproščeno občinske naklade. — Da pojasnimo to vprašanje, ki se večkrat ponavlja, obrazložimo sledeče:

Občinska naklada se pobira tudi od tistega žganja ktero izdelujejo posestniki iz lastnih pridelkov za domačo potrebo in ki je v smislu § 5. zakona z dne 20. junija 1888 drž. zak. št. 95 prosto državnega davka, in je to postopanje v zakonu popolnoma utemeljeno.

Za pobiranje občinske naklade je merodajen § 81. občinskega reda ter izvršitveni predpis, izdan dogovorno z deželnim odborom z ukazom ces. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 31. decembra 1904 št. 24.743 (dež. zak. št. 1 ex 1905).

Po § 3. izvršitvenega predpisa je od občinske naklade izvzeto edino tisto žganje, ki je državne davščine prosto na podlagi § 6. zakona z dne 20. junija 1888 oziroma II. dela cesarskega ukaza z dne 17. julija 1899 (drž. zak. št. 120). — K temu pa spada samo tako žganje, ki se rabi za obrtne namene, kakor za izdelovanje jesiha, za kurjavo, razsvetljavo i. t. d.

Žganje, ki se izdeluje za domačo potrebo in je v smislu § 5. zakona iz leta 1888 davka prosto, se v izvršitvenem predpisu ni izvzelo iz občinske naklade. To se je zgodilo očitno namenoma, ker bi oproščanje takega žganja od naklade stalo v protislovju z glavnim načelom § 81. občinskega reda, da je občinska naklada konsumna davščina.

Z ozirom na poslednjo okolnost je tudi dvomljivo, ali bi vlada pritrdila kakšni taki spremembi izvršitvenega predpisa iz leta 1904, da bi se od plačila naklade izvzelo tudi ono žganje, ki je državne davščine prosto na podlagi § 5. zakona iz leta 1888. — Vsekakor pa je brezdvomno, da je po današnjih predpisih podvrženo občinski nakladi tudi žganje iz takozvane proste kuhne.

V tem oziru vladajo v krogih prebivalstva močno napačna mnenja, vsled česar se delajo mnogokrat zapreke deželnim organom (dacarjem), zato priporočamo interesovanim krogom vobče, da se ravna po tem, kar smo tu opisali.

V tem smislu so dobili vsi deželni boletni uradi na Kranjskem okrožnico nadzorništva deželnih naklad z dne 14. oktobra 1908 št. 1486.

Listnica uredništva: Cenjenim naročnikom!

Prihajajo nam čestokrat reklamacije od naročnikov, ki se jim list redno pošilja. — Zgodi se pa tudi mnogokrat, da se nam vrača list, četudi je naslov naveden dovolj razločno. Kje tiči vzrok? — Ali je v ozadju pošta, ali kaka tretja oseba, ki ji slučajno ne ugaja vsebina? — V tem oziru ne moremo naknadno ničesar ukreniti. Zato pa prosimo cenjene naročnike, naj list reklamirajo najkasneje tekom 8 dni potem, ko navadno izide. — Čakati morda več mesecev ne gre, ker ima škodo naročnik sam, pa tudi upravništvo lista, ktereга prva dolžnost je zadovoljiti naročnike.